Cevap Anahtarı ve Puanlama Yönergesi

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI · Sınav 5 (Zor düzey) · Konu-soru dağılım tablosu: Senaryo 5

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
1a	**SB.6.3.4** XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme	Kart 1: Anadolu'nun kapıları Türklere açıldı, Türkmenler Anadolu'ya yerleşmeye başladı. Kart 2: Bizans Türkleri Anadolu'dan çıkarma umudunu yitirdi, Anadolu'nun Türk yurdu olduğu kesinleşti. Kart 3: Türkiye Selçukluları zayıfladı; ancak Moğollardan kaçan Türkmenlerin gelmesiyle Anadolu'daki Türk nüfusu arttı.	Kart 1 **(3 p)** Kart 2 **(3 p)** Kart 3 **(3 p)** **Toplam: 9 p**
1b		Görüş doğru değildir. Kösedağ yenilgisiyle Türkiye Selçuklu Devleti zayıflamış olsa da Moğol baskısından kaçan Türkmenler Anadolu'ya gelmiş, Türk nüfusu artmıştır. Bu durum Türkleşmeyi durdurmamış, aksine nüfus bakımından güçlendirmiştir.	Görüşün doğru olmadığını belirtme **(2 p)** Türkmen göçüyle gerekçelendirme **(6 p)** **Toplam: 8 p**
1c		Örnek: 1071'deki Malazgirt Zaferi'yle Anadolu'nun kapıları Türklere açıldı ve Türkmenler bu topraklara yerleşmeye başladı. 1176'daki Miryokefalon Zaferi'yle Bizans Türkleri Anadolu'dan çıkarma umudunu yitirdi ve Anadolu Türk yurdu oldu. 1243'teki Kösedağ yenilgisiyle devlet zayıfladıysa da Moğollardan kaçan Türkmenler Anadolu'ya gelerek Türk nüfusunu artırdı.	Olayları doğru kronolojik sırayla bağlama **(4 p)** Sonuçları doğru ve özlü aktarma **(4 p)** **Toplam: 8 p**
2a	**SB.6.4.1** Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları çözümleyebilme	Anket: kamuoyu. Esnaf derneği: sivil toplum kuruluşu. Trafik uzmanı: uzman görüşü. Yerel gazete: medya.	Her doğru unsur 2 p **(8 p)** **Toplam: 8 p**
2b		Örnek: Pazar kurulmalı; ancak pazar günü sokak trafiğe kapatılıp araçlar için alternatif yol belirlenmeli, market esnafına da pazar alanında tezgâh açma imkânı verilmelidir. Böylece halkın isteği ve medyada dile getirilen sorun çözülür, uzman önerisi uygulanır, esnafın kaygısı azaltılır.	Açık bir karar **(2 p)** En az üç unsuru dikkate alan gerekçe **(8 p)** **Toplam: 10 p**
2c		Karar halkın ihtiyaç ve görüşlerinden kopuk olur, yanlış bir karar verilebilir. Halkın yönetime katılımı engellenir, yönetime olan güven azalır; bu da demokrasinin katılım ilkesine aykırıdır.	Yanlış / ihtiyaca uymayan karar riski **(3 p)** Katılımın ve güvenin zarar görmesi **(4 p)** **Toplam: 7 p**

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
3a	**SB.6.4.2** Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yorumlayabilme	2. kural: Öğrencilerin düşüncesini ifade etme ve eğitime eşit katılma hakkını ihlal eder. 4. kural: Öğrencinin dinlenme ve oyun hakkını engeller, onu dışlayarak kişilik haklarına saygısızlık eder; eşit davranılma ilkesine aykırıdır.	2. kuralı ve ihlal ettiği hakkı belirtme **(5 p)** 4. kuralı ve ihlal ettiği hakkı belirtme **(5 p)** **Toplam: 10 p**
3b		Örnek: 2. kural → Her öğrenci sırası geldiğinde söz alma hakkına sahiptir; söz alırken arkadaşının sözünü kesmez. 4. kural → Ödevini yapmayan öğrenci ödevini öğretmeniyle belirlediği zamanda tamamlar; arkadaşları ona ödevinde yardımcı olur.	2. kuralın uygun biçimde düzeltilmesi **(4 p)** 4. kuralın uygun biçimde düzeltilmesi **(5 p)** **Toplam: 9 p**
3c		Haklara saygı gösteren ve sorumlulukları hatırlatan kurallar herkes tarafından adil bulunur ve benimsenir. Böylece öğrenciler kurallara gönüllü uyar, sınıfta huzur ve düzen sağlanır.	Kuralların adil bulunup benimsenmesi **(3 p)** Düzen ve huzurla ilişkilendirme **(3 p)** **Toplam: 6 p**
4a	**SB.6.4.3** Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme	Vatandaşlar şikâyet ve önerilerini kurumlara hızlı ve kolayca iletebilir; dilekçe hakkını evden kullanabilir. İşlemlere ve bilgilere ulaşmak kolaylaşır, kamuoyu oluşturmak hızlanır.	Birinci olumlu etki **(4 p)** İkinci olumlu etki **(4 p)** **Toplam: 8 p**
4b		Örnek: Kişisel bilgilerin izinsiz paylaşılması özel hayatın gizliliği hakkını tehdit eder. (Sahte hesaplar kişilik haklarını, yanlış haberler doğru bilgi alma hakkını tehdit eder; bunlar da kabul edilir.)	Riski belirtme **(3 p)** Tehdit ettiği hakkı doğru ilişkilendirme **(5 p)** **Toplam: 8 p**
4c		Örnek: Başkalarının kişisel bilgilerini ve fotoğraflarını izinsiz paylaşmamak; doğruluğundan emin olmadığı haberleri yaymamak; başkalarına hakaret etmemek; şifrelerini güvenli tutmak.	Birinci sorumluluk **(4 p)** İkinci sorumluluk **(5 p)** **Toplam: 9 p**

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru gerekçelere de puan verilir. Kısmi puan ölçütleri öğretmenin değerlendirmesine yol gösterir.